

1. 10. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dezinformace a fake news pohledem zákonů ve Francii

Boj s fenoménem fake news vedl ve Francii k legislativním změnám v podobě přijetí zákona, jehož cílem je čelit manipulaci s informacemi a zabránit šíření falešných zpráv během volební Záložkakampaně a rovněž tak šíření dezinformací v případech tzv. diskuze ve věci veřejného zájmu. Digitální platformy (Facebook, Twitter atd.), ale i televizní a rozhlasové vysílání tak nově podléhají povinnostem spojeným s odpovědností za obsah uveřejňovaných zpráv.

Stručně k pojmu fake news a průběhu přijetí zákona

Pojmem fake news ve spojitosti se zákonnou regulací se před nedávnem zabýval již článek *Dezinformace a fake news pohledem právních předpisů ve Spolkové republice Německo*, který je umístěn [zde](#). V daném kontextu připomeňme, že neexistuje jednotná a ustálená definice tohoto pojmu. Pod termínem fake news je nicméně zpravidla chápáno šíření nepravdivých a manipulativních informací plnících roli dezinformace.

Riziko možného společenského dopadu je nesporné. Z tohoto důvodu započaly i ve Francie snahy o legislativní uchopení a úpravu tohoto druhu jednání, aby došlo k zamezení šíření informací majících maligní vliv v době voleb a volebních kampaní.

Legislativní změna je důsledkem masivního a extrémně rychlého šíření falešných zpráv pomocí digitálních sítí, zejména propagandistických kanálů, které jsou mnohdy pod vlivem cizích mocností.

V návaznosti na snahu zamezit účinku dezinformací byl 16. března 2018 francouzskému parlamentu předložen návrh zákona, který prošel prvním čtením 3. července 2018 a po druhém čtení byl přijat jako zákon ze dne 22. prosince 2018, *o boji proti manipulaci s informacemi*.

Legislativní opatření

Zákon ze dne 22. prosince 2018, *o boji proti manipulaci s informacemi*, je nově součástí zejména Volebního zákoníku - Hlava II., Kapitola VI., konkrétně pak článků 163-1 a 163-2 a Zákona č. 86-1067 z roku 1986, o svobodné komunikaci (tzv. „Loi Léotard“).

V čl. 163-1 je stanovena povinnost, dle které: *„Během tří měsíců předcházejících prvnímu dni měsíce voleb až do dne voleb samotných provozovatelé online platforem, jejichž dopad překračuje určitý počet uživatelů na francouzském území, s ohledem na obecný zájem, musí:*

- poskytovat poctivé, jasné a transparentní informace o totožnosti fyzické osoby nebo o názvu společnosti a sídle právnické osoby, která poskytla úplatu za uveřejněný obsah
- poskytovat uživateli spravedlivé, jasné a transparentní informace o použití jeho osobních údajů v souvislosti s propagací informačního obsahu týkajícího se debaty v obecném zájmu;
- zveřejnit výši úplaty za propagaci takového informačního obsahu^[1].

Tyto informace se shromažďují v registru zpřístupněném veřejnosti elektronickými prostředky, v

otevřeném formátu a pravidelně aktualizovaném. Podrobná pravidla pro použití tohoto článku jsou stanovena vyhláškou, která byla přijata v dubnu letošního roku.

V článku 163-2 jsou upraveny procedurální aspekty případné žaloby proti porušení předpisů. V případě zjištění možného porušení může žalobu podat každý kandidát, strana nebo politické hnutí nebo jakákoli osoba, která má oprávněný zájem. Soudce rozhodující o předběžném opatření vydá rozhodnutí do čtyřiceti osmi hodin od podání žaloby. Žaloby dle tohoto ustanovení se podávají výhradně u civilního soudu prvního stupně - *Tribunal de Grande Instance*.

Vsuvka o posouzení zákona Ústavní Radou

Rozhodnutím Ústavní Rady, obdoba našeho Ústavního soudu, č. 2018-773 DC ze dne 20. prosince 2018 zveřejněným v Úředním věstníku 23. prosince 2018, byl tento zákon, který byl pojmán za kontroverzní i za hranicemi Francie v důsledku možného nastolení cenzury[2], shledán za konformní s francouzskou Ústavou.

Na základě podané stížnosti ze strany skupiny poslanců a senátorů bylo konstatováno Ústavní Radou, že svoboda projevu má zvláštní význam v politické debatě a ve volebních kampaních. Zaručuje jak informace pro všechny, tak i obranu všech názorů, ale také chrání před důsledky zneužívání tohoto práva. Ústavní Rada odmítla námitky poslanců a senátorů k přijatému zákonu a rozvedla výklad předpisu k jeho případné aplikaci v praxi s tím, že zákonodárce přesně vymezil okruh informací, které jsou předmětem zákonné úpravy o potírání dezinformací. Přičemž jsou vyňaty parodie, částečné nepřesnosti nebo pouhá přehánění. Zákon zcela jasně vymezuje objektivně prokazatelné projevy dezinformace splňující tři kumulativní podmínky: musí být automatizované, masové a úmyslné.

Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA)

Zákon ze dne 22. prosince 2018, *o boji proti manipulaci s informacemi* rovněž rozšiřuje pravomoci **Conseil supérieur de l'audiovisuel (CSA)**. [3] CSA může zakázat rozhlasové a televizní vysílání představující vážné riziko útoku na důstojnost, svobodu, majetek a pluralitu názorů, ochranu dětí a mladistvých, veřejný pořádek, zájmy národní obrany nebo ohrožení zájmu národa, včetně řádného fungování institucí. Totéž platí, pokud vysílání uvedené služby, s ohledem na povahu věci, představuje porušení platných zákonů.

Pokud CSA shledá, že skutečnosti odůvodňují zahájení postupu proti provozovatelům, předloží jim svá zjištění do čtyřiceti osmi hodin od podání oznámení.

Provozovatelé mají ze zákona povinnost poskytovat uživatelům informace o sponzorovaném obsahu, a to totožnost fyzické nebo právnické osoby, která: „ poskytuje úplatu výměnou za propagaci informačního obsahu souvisejícího s debatou v obecném zájmu.“

Dále zákon vyžaduje, aby provozovatelé od určitého počtu uživatelů a příjmu prováděli opatření k boji proti šíření nepravdivých informací, které by mohly narušit veřejný pořádek nebo ohrozit průběh či výsledek voleb.

Zvláštní pozornost je věnována volební kampani těsně před volbami a během voleb, aby se dostupné nástroje soustředily na pokusy ovlivnit výsledky voleb.

Vyhláška č. 2019-297 ze dne 10. dubna 2019, o informačních povinnostech provozovatelů online platforem propagujících obsah související s volbami, dodatečně definuje uvedené povinnosti pro subjekty mající na svých platformách 5 miliónů individuálních přístupů měsíčně, případně mající příjem alespoň 100 eur za prezentaci informace.[4]

Jak jsou přesně vymezeny povinnosti poskytovatelů a jak mají být naplňovány, vyplývá nejlépe z doporučení CSA, které v návaznosti na přijatá legislativní opatření vydala na základě svých kompetencí dne 25. dubna 2019, kterým se doplňují povinnosti poskytovatelů a provozovatelů informačních služeb.

Podle zákona ze dne 22. prosince 2018 jsou provozovatelé online platformy povinni zřídit snadno dostupné přístupy, které uživatelům umožní hlásit nepravdivé informace, které pravděpodobně narušují veřejný pořádek nebo věrohodnost voleb.

CSA má za to, že snadný přístup lze zajistit zejména tehdy, pokud dotyční provozovatelé online platformy:

- poskytnou nástroje pro podávání hlášení, které jsou společné pro všechny verze jejich služeb, bez ohledu na způsob přístupu k navrhované službě (web, aplikace atd.) a bez ohledu na typ nahlášeného obsahu (video, komentář, účet atd.)
- podporují diskuse mezi adresáty
- umožní, aby uživatel byl schopen dokončit postup hlášení závadného obsahu pomocí nejvýše tří odkazů (tedy na tři „kliknutí“)
- umožní uživatelům sledovat zpracování jejich podnětu s cílem zjistit vyřízení a být co nejdříve informován o následných opatřeních.

Uživatelé dle zákona musí mít možnost kriticky hodnotit obsah, který jim nabízejí online platformy. Musí mít tedy přístup k informacím, které jim umožní porozumět principům fungování algoritmů upravujících výběr obsahu.

Za tímto účelem CSA vybízí provozovatele, aby každému uživateli zajistili:

- sledovatelnost údajů pro účely doporučení a stanovení priorit obsahu,
- jasné, dostatečně přesné a snadno dostupné informace o kritériích, která vedla k výběru a umístění předmětného obsahu,
- přístupný komunikační nástroj umožňující interakci s operátorem v reálném čase.

CSA dále doporučuje provozovatelům v souladu s článkem 11 a 12 zákona[5]:

- zajistit identifikaci zdrojů spolehlivého obsahu pomocí ukazatelů jasně viditelných pro uživatele. Provozovatelé online platformy se vybízejí, aby zohledňovali přístupy k označování, zejména ty, které provádějí společnosti a tiskové agentury, a audiovizuální komunikační služby;
- zavádět technologické prostředky k zvýraznění informací ze zdrojů označených jako spolehlivé.

V zájmu boje proti šíření nepravdivých informací vybízí CSA provozovatele online platformy, aby zřídili:

- vhodné postupy k zajištění odhalování účtů šířících masivně nepravdivé informace;
- přiměřené postupy, které brání fungování těchto účtů (varování, výmaz, omezení práv uživatele nebo rozsah obsahu, který šíří atd.);
- sledování a veřejně dostupné statistiky týkající se odhalování a zpracování těchto účtů
- snadno přístupné informační oblasti poskytující uživatelům jasné a přesné informace o postupech, které by mohly vést k zásahu operátora.

V rámci vytvoření vhodných zařízení, která uživatelům umožňují informovat se o povaze, původu a distribuci obsahu, CSA doporučuje, aby provozovatelé online platformy zajistili:

- odlišení sponzorovaných obsahů od dalšího obsahu,
- jasně identifikovali původ obsahu a zřetelně jej zobrazovali.

CSA dále doporučuje, aby platformy zavedly opatření k informování uživatelů o totožnosti fyzické osoby nebo názvu společnosti, sídle a účelu právnických osob, které platí za umístění obsahu.

Kromě předchozích opatření vyzývá CSA také provozovatele online platform, aby svým uživatelům pomohli identifikovat spolehlivé a nespolehlivé zdroje informací.

Provozovatelé online platform se vybízejí, aby vyvinuli vhodné nástroje pro analýzu spolehlivosti informačních zdrojů.

CSA dále doporučuje, aby provozovatelé online platform podporovali projekty a navazovali spolupráci, která přispěje k zvýšení mediální gramotnosti. V této souvislosti vybízí provozovatele online platform, aby podporovali nezávislé iniciativy novinářů a výzkumných pracovníků s cílem lépe porozumět a měřit jev dezinformací.

Podle článku 13 zákona je každý provozovatel povinen jmenovat referenčního zástupce jednajícího jménem provozovatele na francouzském území za účelem uplatňování zákonných opatření a podávání pravidelných zpráv za každý kalendářní rok.

Závěrečné shrnutí:

Francie je další zemí, která přijala právní předpisy potírající šíření dezinformací a fake news. Legislativa upravuje povinnosti poskytovatelů sociálních sítí v případě konání volebních kampaní i samotných voleb nebo v případech tzv. debaty veřejného zájmu. Na jedné straně je vykonavatelem moci soud, který má pravomoc předběžného opatření, na straně druhé CSA jakožto regulátor mediálních obsahů s pravomocí vydávat doporučení k jednotlivým ustanovením.

Mgr. Bc. et Bc. Jiří Hadaš, MBA

---

[1] 1° De fournir à l'utilisateur une information loyale, claire et transparente sur l'identité de la personne physique ou sur la raison sociale, le siège social et l'objet social de la personne morale et de celle pour le compte de laquelle, le cas échéant, elle a déclaré agir, qui verse à la plateforme des rémunérations en contrepartie de la promotion de contenus d'information se rattachant à un débat d'intérêt général ;

2° De fournir à l'utilisateur une information loyale, claire et transparente sur l'utilisation de ses données personnelles dans le cadre de la promotion d'un contenu d'information se rattachant à un débat d'intérêt général

3° De rendre public le montant des rémunérations reçues en contrepartie de la promotion de tels contenus d'information lorsque leur montant est supérieur à un seuil déterminé.

[2] Viz např. tento článek k dispozici >>> [zde](#) či >>> [zde](#).

[3] CSA je nezávislá francouzská veřejnoprávní autorita pro regulaci audiovizuálního obsahu. Nabízí se zde srovnání s naší Radou pro rozhlasové a televizní vysílání, nicméně okruh pravomocí je

diametrálně odlišný. CSA má rovněž pravomoci v oblasti ekonomické a technologické regulace trhu. Taktéž má tento nezávislý orgán pravomoc v oblasti autorského práva.

[4] Le nombre de connexions au-delà duquel les opérateurs de plateforme en ligne sont soumis aux obligations de l'article L. 163-1 est fixé à cinq millions de visiteurs uniques par mois, par plateforme, calculé sur la base de la dernière année civile. Le montant de rémunération à partir duquel ces opérateurs sont soumis aux obligations du 3° de l'article est fixé à 100 euros hors taxe, pour chaque contenu d'information se rattachant à un débat d'intérêt général.

[5] I. - Les opérateurs de plateforme en ligne mentionnés au premier alinéa de l'article L. 163-1 du code électoral mettent en œuvre des mesures en vue de lutter contre la diffusion de fausses informations susceptibles de troubler l'ordre public ou d'altérer la sincérité d'un des scrutins mentionnés au premier alinéa de l'article 33-1-1 de la loi n° 86-1067 du 30 septembre 1986 relative à la liberté de communication.

Ils mettent en place un dispositif facilement accessible et visible permettant à leurs utilisateurs de signaler de telles informations, notamment lorsque celles-ci sont issues de contenus promus pour le compte d'un tiers.

Ils mettent également en œuvre des mesures complémentaires pouvant notamment porter sur :

1° La transparence de leurs algorithmes ;

2° La promotion des contenus issus d'entreprises et d'agences de presse et de services de communication audiovisuelle ;

3° La lutte contre les comptes propageant massivement de fausses informations ;

4° L'information des utilisateurs sur l'identité de la personne physique ou la raison sociale, le siège social et l'objet social des personnes morales leur versant des rémunérations en contrepartie de la promotion de contenus d'information se rattachant à un débat d'intérêt général ;

5° L'information des utilisateurs sur la nature, l'origine et les modalités de diffusion des contenus ;

6° L'éducation aux médias et à l'information.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc květen 2026](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Postavení finančního arbitra v kontextu nařízení Brusel I bis - Funkční pojetí „soudu“, osvědčení podle čl. 53 a možnost výkonu nálezu v jiných členských státech EU](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc duben 2026](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)